

Protokoll 7/2021

fört vid Servicenämndens sammanträde tisdagen den 26 oktober 2021 kl. 09:00-09:45, Palmfeltvägen 5

Ledamöter	Anette Hellström (M) Ordförande Ingela Edlund (S) Vice ordförande Henrik Sjölander (M) Ann-Christine Östling (V) Lou-Ann Wejke-Norberg (M) ersätter Jan Bressler (L)
Ersättare	Kerstin Rossipal (KD)
Övriga närvarande	Liselothe Engelgren Avdelningschef Charlotte Goliath Förvaltningschef Polette Gonzalez Facklig Mariann Hellström Avdelningschef Carina Jonsson Facklig Luis Lopez Facklig Thomas Lundberg Avdelningschef Madeleine Nordström Avdelningschef Annika Press Avdelningschef Liselotte Skoglund Avdelningschef Karin Toll Lane Avdelningschef Oskar Yttermo Lindblom Nämndsekreterare
Justerare	Anette Hellström, Ingela Edlund
Datum för justering	2021-10-26
Paragraf	§§3-5
Sekreterare	Oskar Yttermo Lindblom

§ 3**Remiss, Trafiksäkerhetsplan för Stockholms stad**

Svar på remiss från Trafikkontoret

SF 2021/327

Beslut

1. Remissen besvarades med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Ärendet förklarades omedelbart justerat.

Sammanfattning av ärendet

Trafikkontoret har önskat yttrande från bland andra Servicenämnden gällande Trafiksäkerhetsplan för Stockholms stad.

Syftet med trafiksäkerhetsplanen är att ta ett samlat grepp om Stockholms stads trafiksäkerhetsrelaterade arbete och att peka ut den strategiska riktningen framåt.

Serviceförvaltningen anser att det är positivt att planen kopplar samman trafiksäkerhet med andra hållbarhetsutmaningar, framförallt miljö och de globala målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling där just Serviceförvaltningen är med och bidrar.

Förslag till beslut

Ordföranden Anette Hellström m.fl (M) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordförande Ingela Edlund (S) och ledamoten Ann-Christine Östling (V) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra. Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Anette Hellströms m.fl (M) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordförande Ingela Edlund (S) och ledamoten Ann-Christine Östling (V) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut:

1. Att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra följande.

Det gläder oss att staden tagit fram ett förslag till ny trafiksäkerhetsplan. Det är något som vi socialdemokrater har föreslagit flera gånger, bland annat i en motion i maj 2019. Vi har lyft att fokus på oskyddade trafikanter måste öka, och vi välkomnar att detta nu görs i förslaget till ny plan.

Den i särklass vanligaste trafikolyckan är fallolyckor bland gående, det vill säga att man halkar, snubblar eller ramlar när man promenerar. Fallolyckor bland fotgängare är inte bara den absolut vanligaste trafikolyckan, utan också den olyckskategori där flest personer skadas allvarligt. De flesta som skadas i en fallolycka är kvinnor och många är äldre. Den vanligaste orsaken till fallolyckan är halka på grund av snö och is.

Den näst vanligaste trafikolyckan där trafikanten skadas allvarligt är singelolycka med cykel. Även här är halka på grund av snö och is, men också löst grus, de vanligaste vägomständigheterna.

Vinterväghållningen för gående och cyklister är således avgörande för att minska de allvarliga trafikolyckorna i Stockholm. Att stadens vinterväghållning framgångsrikt utvecklats med sopsaltning av cykelbanor är mycket bra, men det krävs mer åtgärder för de gående. Det är bra att vinterväghållningen nämns i åtgärdsplanen, men det behövs skarpare skrivningar än att staden ska ställa krav och följa upp sina krav. Ambitionerna för sopsaltning av gångbanor måste höjas.

När det kommer till vinterväghållning är det också betydelsefullt att analysera hur klimatförändringarna kommer att påverka vinterväglaget. I och med kraftigare nederbörd och snabbare temperaturväxlingar blir det svårare att klara halkbekämpningen på isbelagda gång- och cykelbanor. Med fler sådana situationer kommer de framtida kostnaderna för vinterväghållningen att öka kraftigt, särskilt med tanke på att en rimlig vinterväghållning behöver upprätthållas för att minimera antalet fallolyckor för gångtrafikanter.

Brist på säkerhet och trygghet påverkar stockholmarnas resval och är inte bara ett hinder för aktivt resande så som cykling utan också ett hinder för kollektivtrafikresande. Anledningen är att en kollektivtrafikresa måste ses från dörr till dörr – om inte gång- eller cykelbanan till kollektivtrafiken är säker och trygg så väljs även kollektivtrafik bort. Därför är en säker och trygg gatumiljö för gående och cyklister även viktig för kollektivtrafikresandet.

I Socialdemokraternas motion från maj 2019 lyfte vi att trafiksäkerhetsplanen bör kompletteras med en redovisning och analys av trafikolyckornas omfattning och samhällskostnader. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av bristerna i statistiken och de

stora mörkertalen, främst gällande olyckor med oskyddade trafikanter som cyklister och fotgängare. Det gläder oss att förslaget till trafiksäkerhetsplan nu innehåller en analys av kostnader för olyckor. Vi kan läsa att olycksvärderingen för vägtrafikolyckor på det kommunala vägnätet i Stockholms stad uppgår till cirka 6,5 miljarder kronor per år. Av detta står fallolyckor för 2,9 miljarder kronor och singelolyckor med cykel för 1,6 miljarder kronor. Det är oerhörda kostnader. Som en jämförelse kostade all vinterväghållning 175 miljoner kronor för hela vintersäsongen 2020/2021, alltså 6 procent av kostnaderna för endast fallolyckorna. Att förbättra vinterväghållningen så att olyckorna minskar är med andra ord en samhällsekonomisk investering, utöver det ovärderliga i att det mänskliga lidandet minskar.

I förslaget till trafiksäkerhetsplan kan vi läsa att elsparkcyklarna innebär en ökning av antalet olyckor. Det handlar inte bara om singelolyckor bland elsparkcyklister, utan även fler fallolyckor för gående och fler kollisioner med andra trafikanter så som cyklister och gående. Vi anser inte att skrivningarna om elsparkcyklar i förslaget till trafiksäkerhetsplan är tillräckliga. Det behövs en fördjupad analys av elsparkcyklarnas konsekvenser för trafiksäkerheten. Staden behöver ställa krav på exempelvis hastighetsbegränsning, begränsning till en person per elsparkcykel, alkoholmätare och åldersgräns. Även en informationskampanj behövs om vilka trafikregler som gäller för elsparkcyklar och vilka riskfyllda situationer som kan uppstå i trafiken. Uppställningsplatser behövs också. Elsparkcyklar som ligger slängda runt om i vår gatumiljö bidrar inte bara till otrygghet utan även till sämre framkomlighet och fler olyckor, inte minst bland rörelsehindrade och äldre.

Nöjdheten med trafiksäkerheten för gående och cyklister har minskat och var år 2020 nere på endast 31 procent. En anledning till detta är konflikterna mellan olika trafikslag, något som ökar i och med att mångfalden av olika typer av fordon ökar. I trafikmiljön finns nu en mängd varianter på fordon, så som cyklar i olika storlekar från små barncyklar till vikecyklar och stora lastcyklar, cyklar i olika varianter som drivs fram av elkraft istället för muskelkraft, elsparkcyklar, eldrivna skateboards och hoverboards. Mycket tyder på att utvecklingen framöver kommer att innebära en än större variation och mångfald av olika typer av mikromobilitet. En utveckling med såväl större, bredare och längre cyklar, mindre och lättare fordon samt mikromobilitet med stor variation i hastighet ställer ökade krav på utformningen av främst cykelinfrastrukturen. Det kommer att krävas stora åtgärder för att undvika att konflikterna mellan olika trafikslag eskalerar till dess att situationen blir ohållbar för samtliga trafikslag. En av de viktigaste åtgärderna för att skapa trygga och trafiksäkra miljöer är trafikseparering av cykelbanor. En väl fungerande

cykelinfrastruktur underlättar för såväl cyklister som gångtrafikanter och bilister.

Staden bör initiera en särskild informationskampanj som har fokus just på de oskyddade trafikanternas situation i Stockholmstrafiken. Vikten av anpassning av hastigheter, betydelsen av större hänsyn till varandra för samtliga trafikslag, användning av cykelhjälmar för minskning av allvarliga skador hos cyklister och inte minst en allmän information om faktiska risker för liv och hälsa som finns för trafikanter i en storstad som Stockholm.

Vi tycker att det är bra att trafiksäkerhetsplanens mål och inriktning ska följas av en åtgärdsplan med konkreta och tidsatta åtgärder. Det är också bra att åtgärdsplanen och dess åtgärder ska följas upp årligen. I förslaget står det att uppföljningen gör det möjligt att ändra ambitionsnivå och prioriteringar. Det framgår dock inte vem mottagaren av uppföljningen är och vem som beslutar om ny åtgärdsplan. Vi anser att den årliga uppföljningen ska presenteras för trafiknämnden tillsammans med eventuella ändringar i ambitionsnivå och prioriteringar.

I motionen från maj 2019 föreslår vi socialdemokrater också att det behövs fördjupade analyser av vissa frågor kopplade till trafiksäkerhet. Vi har redan nämnt två: elsparkeyklarnas konsekvenser för trafiksäkerheten samt klimatförändringarnas konsekvenser för att upprätthålla en trafiksäker vinterväghållning. När den årliga uppföljningen presenteras skulle det vara bra att även presentera en fördjupad analys av viktiga frågor för trafiksäkerheten.

Idag får nämnden en årlig rapport om trafikolycksutvecklingen. Den årliga uppföljningen av trafiksäkerhetsplanens åtgärdsplan kan med fördel presenteras för nämnden i samband med rapporten om trafikolycksutvecklingen. Den bör också kompletteras med förslag på punktåtgärder vid de mest olycksdrabbade platserna i staden. Även detta har vi föreslagit i motionen från maj 2019.

Handlingar i ärendet

- SF 2021/327-3 Tjänsteutlåtande med svar på remiss om Trafiksäkerhetsplan
- SF 2021/327-2.2 Bilaga 1 - Trafiksäkerhetsplan

§ 4**Yttrande över remiss - Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering**

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2021/866
SF 2021/425

Beslut

1. Remissen besvarades med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Ärendet förklarades omedelbart justerat.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från servicenämnden angående remiss Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering. Kvalitetsprogrammet gäller hela staden och beskriver hur stadens systematiska kvalitetsarbete ska bedrivas. Programmet rymmer ständiga förbättringar, innovation och digitalisering, samt tar ett helhetsgrepp om kvalitetsarbetets olika aspekter.

Förvaltningen är positiv till programmet. Att samla kvalitetsarbetet i ett stadsövergripande styrdokument är en avgörande förutsättning för att nå goda resultat. Programmet har en tydlig disposition och god koppling till stadens budget.

Texterna präglas mycket av it- och digitaliseringsfokus, innovation men även vikten av ett ledarskap som medger möjlighet till att misslyckas, testa och testa igen. Förvaltningen anser att förslaget är väldigt bra och användbart både för chefer och för medarbetare men skrivningarna förpliktigar. I synnerhet behöver ledare i staden realisera och leva ett ledarskap som tillåter nytänkande samt styrning och finansiering som inte alltid följer de traditionella hierarkierna och processerna.

Förvaltningen tycker det är positivt att det första fokusområdet om god informationshantering lyfts särskilt i en riktlinje för informationssäkerhet. Förvaltningen vill påpeka vikten av att även stadens ledningssystem för informationssäkerhet bör interageras i stadens ordinarie styrning och i stadens system för integrerad ledning och styrning av verksamhet och ekonomi, ILS.

Beslutsgång

Ordföranden Anette Hellström (M) föreslog, med instämmande från samtliga ledamöter, att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Ingela Edlund m.fl (S) och ledamoten Ann-Christine Östling (V) lämnade följande särskilda uttalande.

Det är välkommet att Stockholms stad har ambitionen att ta ett samlat grepp om kvalitetsfrågorna och även införliva digitaliseringsfrågorna i kvalitetsarbetet. Med detta program införlivas flera olika styrdokument som därmed upphör att gälla. Vi anser generellt att stadens styrdokument är i behov av en översyn i syfte att uppnå en effektivare styrning. Idag finns ett antal olika handlingsplaner, strategier och program inom flertalet, ofta överlappande, områden. En renodling bör kunna leda till en effektivare styrning av stadens verksamheter där målsättningar och åtgärder klargörs.

Dock har det tagit tid för den moderatledda majoriteten att komma fram till ett liknande ställningstagande vad gäller kvalitetsprogrammet. Två för staden viktiga styrdokument, IT-programmet och Strategi för smart och uppkopplad stad, skulle ersättas av ett övergripande digitaliseringsprogram. Ett förslag till program togs fram och remitterades men stoppades sedan i malpåse av det moderatledda styret år 2018. Istället kom ett nytt uppdrag i budget 2020 och efter ytterligare nästan två år finns nu ett program redo för beslut. Särdeles raskt jobbat är det inte, särskilt inte med tanke på att finansborgarrådet gärna framhåller digital utveckling som en viktig fråga för Stockholm.

Med det sagt är vi i huvudsak positiva till föreliggande förslag till kvalitetsprogram. Programmet tar avstamp i hela kvalitetsspektrumet, från de vardagliga förbättringarna till innovation och digitalisering. Det har en struktur upplagt för att kunna införlivas i hela staden. Dock bör särskilt påpekas vikten av att alla verksamheter ges förutsättningar att implementera programmet utifrån den egna verksamhetens utgångspunkter. Hög tillit måste finnas till professionen och de kunskaper den besitter. Innovation uppstår oftast inte från utsidan, utan snarare sker positiv utveckling inom den egna verksamheten. Men bara om medarbetare ges tid och rätt förutsättningar för det.

Därför är tillräckliga resurser en förutsättning för innovation, utveckling och hög kvalitet. En forskollärare som kämpar i en vardag med stora barngrupper och få kollegor, eller en undersköterska i äldreomsorgen som knappt har tid att ta lunchrast, ger båda sitt yttersta för att leverera kvalitet till stockholmarna. Men något utrymme att leverera innovation finns knappast. Många av stadens medarbetare verkar tyvärr inte under de förutsättningar som krävs för att leva upp till intentionen i kvalitetsprogrammet. Därför anser vi, liksom exempelvis utbildningsförvaltningen, att det finns behov av medel för att staden ska kunna arbeta på det angivna

sättet. Utan tillräckliga resurser och goda förutsättningar i alla verksamheter riskerar programmet bara bli tomma ord.

Detta gäller även för digitaliseringsområdet. Här handlar det dock snarare om att ha en stark kostnadskontroll och rätt kunskap. Stockholms stad har en antal dåliga erfarenheter vad gäller digitala system. Inget styre, oavsett politisk färg, kan svära sig fritt från ansvar. Men lärdomar måste dras. En sådan kan vara att staden inte alltid måste bygga egna system, vi har sett att det blir dyrt och riskerar att inte hålla måttet. Staden behöver öka kunskapen för att kunna göra rätt beställningar av befintliga marknadslösningar som kan skräddarsys för stadens behov. Så skapar vi robusta digitala system som håller över tid.

Det är bra att kvalitetsprogrammet ska integreras i stadens planering och uppföljning i enlighet med ILS. ILS är i sig en viktig del av stadens kvalitetsarbete. Vi har dock ett antal synpunkter på hur stadens system för integrerad styrning och ledning fungerar i praktiken, något som vi lyft tidigare, bland annat i motion till kommunfullmäktige. Systemet har ett antal brister och fångar inte alltid upp verkliga problem och utmaningar som stockholmarna upplever och som de kommunala verksamheterna ställs inför. För att ytterligare uppnå förbättrad kvalitet och uppföljning anser vi att ILS-systemet bör ses över och utvecklas.

Vi vill särskilt uppmärksamma programmets fokus på ett hållbarhetsperspektiv i stadens kvalitetsarbete. Programmet framhåller att ”när hållbarhetsperspektivet leder oss motverkar vi kortsiktiga vinster på bekostnad av goda effekter och synergier på längre sikt”. Detta går tyvärr stick i stäv med mycket av den politik som förs av det moderatledda styret i Stockholm. Kortsiktig vinst prioriteras ofta på bekostnad av bättre resultat på sikt. Exempel på detta är det utförsäljnings- och privatiseringsfokus som råder vad gäller skolor, idrottsanläggningar och bostäder. Samhällsfastigheter och bostäder säljs av stadens ledning för att generera kortsiktig vinst, trots att forskning och erfarenhet visar att det leder till högre kostnader för kommunen i längden. Som en följd av inriktningen i kvalitetsprogrammet ser vi fram emot att denna politik upphör så snart som programmet börjar gälla.

Slutligen kan vi konstatera att vid den senaste revideringen av kvalitetsprogrammet i januari 2017 reserverade sig Moderaterna med hänvisning till att kvalitetsprogrammet borde innehålla en servicegaranti. Vi noterar att en sådan garanti saknas i det föreliggande förslaget till program. Om detta beror på att Moderaterna omvärderat sitt tidigare ställningstagande eller på oförmåga att få igenom sin politik, kan vi bara spekulera i.

Handlingar i ärendet

- SF 2021/425-3 Tjänsteutlåtande med svar på remiss avseende Stockholms stads kvalitetsprogram
- SF 2021/425-1.2 Remissversion Kvalitetsprogram
- SF 2021/425-1.1 Remissversion Riktlinjer för informationssäkerhet i Stockholms stad
- SF 2021/425-2 Komplettering Stockholms stads kvalitetsprogram - Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering KS 2021/866

§ 5**Remiss - Motion om Stockholms stad som en modern och attraktiv arbetsgivare**

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2021/731

SF 2021/401

Beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Ärendet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning av ärendet

Servicenämnden har ombetts att yttra sig över en remiss från kommunstyrelsen av en motion om Stockholms stad som en modern och attraktiv arbetsgivare. Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 1 november 2021.

I motionen till kommunstyrelsen framförs att många medarbetare under en längre tid företrädesvis arbetat hemifrån på grund av Coronapandemin. Att ha möjligheten att arbeta hemifrån skapar möjligheter, men ställer också krav på arbetsgivaren att uppmärksamma risker och nackdelar som kan uppstå med anledning av detta. Stockholms stad föreslås ta fram gemensamma riktlinjer för hem- och distansarbete för att vara en modern och attraktiv arbetsgivare.

Serviceförvaltningen välkomnar förslaget att staden har gemensamma riktlinjer som beskriver förutsättningarna för arbete hemifrån.

Stadsledningskontoret lanserade i september framtagna riktlinjer för arbete hemifrån efter pandemin. Dessa riktlinjer beskriver de arbetsrättsliga förutsättningarna och riktlinjer kring praktiska frågor. Förvaltningen anser att de på ett bra sätt fungerar som stöd att hantera olika frågeställningar på ett för staden enhetligt sätt.

Serviceförvaltningen har under hela pandemin i stort sett bedrivit allt arbete hemifrån. När restriktionerna släpper planerar Serviceförvaltningen att införa ett flexibelt arbetssätt med att arbete vissa dagar utförs hemifrån. I enlighet med stadens riktlinjer avgör verksamhetens behov vilket arbete som lämpar sig för arbete hemifrån och vilka moment och arbetsuppgifter som ska utföras från kontoret.

Serviceförvaltningen kommer från sommaren 2022 att införa ett aktivitetsbaserat arbetssätt där fullt ergonomiska arbetsplatser kommer att erbjudas. Kontoret inreds för att ge en möjlighet att välja en plats som är utformad för det arbete som ska utföras för

stunden. Parallellt med detta kommer även möjligheten finnas att arbeta från annan plats än kontoret, när verksamheten så tillåter. Att erbjuda ett aktivitetsbaserat arbetssätt med flexibilitet att även kunna arbeta hemifrån är en viktig pusselbit i att uppfattas som en modern och attraktiv arbetsgivare.

Stadens framtagna riktlinjer är ett bra stöd i planeringen inför det nya arbetssättet. Förvaltningen ser dock inte för den egna verksamheten ett behov av riktlinjer för att upprätta särskilda överenskommelser för distansarbete. Kontorsarbetsplatsen är fortsatt viktig för att skapa möjligheter till kreativ samverkan och utveckling.

Handlingar i ärendet

- SF 2021/401-2 Tjänsteutlåtande med svar på remiss av motion om Stockholms stad som en modern och attraktiv arbetsgivare
- SF 2021/401-1.1 Motion om Stockholms stad som en modern och attraktiv arbetsgivare

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Karin Inger Anette,Hellström	2021-10-26
Kerstin Ingela Elisabeth,Edlund	2021-10-26